

pzazz

This is not a dance

NASTARAN RAZAWI
KHORASANI / THEATER
ROTTERDAM

Loopholes in een
absurde wet

‘We Came to Dance’ van de Iraanse choreografen Ali Asghar Dashti en Nasim Ahmadpour was één van de meest onthutsende voorstellingen op het Kunstenfestivaldesarts dit jaar. Ze confronteert het publiek met de akeligste kant van de Iraanse theocratie: zelfs dansen is er verboden. Tijdens die voorstelling verroerde geen van de vier spelers een vin. Een paar maanden na die wanhopige, duistere voorstelling kaartte een andere Iraanse kunstenaar, Nastaran Razawi Khorasani, op TAZ hetzelfde onderwerp aan. Zij liet echter, letterlijk en figuurlijk, een sprankeltje licht toe. Haar ‘This is not a dance’ is nu te zien in DeSingel.

26 SEPTEMBER 2024

Het lijkt een compleet van de pot gerukte wet. Een perversie. Wie haalt het in zijn hoofd om één van de meest fundamentele menselijke expressievormen – kinderen doen het spontaan zodra ze maar een beetje kunnen lopen – te verbieden? Midden in de voorstelling oppert één van de mensen die Khorasani interviewde dat de reden geen andere is dan dat dansen lichamelijk bewustzijn opwekt, en zo ook bewustzijn in het algemeen. Dat is het gevaar: dat mensen gaan nadenken over de absurde oekazes van een regime dat ondertussen al lang geen legitimiteit meer heeft.

De basis van de voorstelling is inderdaad dat: een reeks gesprekken, via telefoon of video calls met choreografen en dansers over hun manier om dit gebod te ontwijken. Ze spreken over de woorden die ze bedenken om hun activiteit een legale schijn te geven, over hun angsten en verlangens. De vertaling van die gesprekken, die in het Farsi gevoerd werden, verschijnt op een donker achterdoek.

Niet alleen dat achterdoek, maar ook de wanden en de vloer van het podium zijn donkerzwart. De vloer is bedekt met een slordig uitgespreid fluwelig doek dat alles dempt en stappen bemoeilijkt. Het miasma van de theocratie. De wanden zijn gemaakt van strak gespannen fluwelige doeken, die het laatste sprietje licht en geluid opzuigen, ondanks de indrukwekkende batterij spots die als een voetlicht voor het podium opgesteld staat.

Mocht het tot een proces komen, dan heeft een ayatollah zeker geen waterdichte zaak.

Vanuit dat duister spreekt Khorasani ons toe. Ze benadrukt dat dit geen dansvoorstelling is, want dat mag niet, en zelfs in het ‘veilige’ West-Europa geldt: ‘Feind hört mit!’. Datzelfde verhaal was eerder al te horen bij Dashti en Ahmadpour: zij wilden zelfs elk interview nalezen om zeker te zijn dat er niets bezwarends in te lezen zou zijn. Gekmakend moet het zijn.

Khorasani doorbreekt de dorre, teneerdrukkende opeenvolging van gesprekken echter wel een paar keer met iets wat een dans zou kunnen zijn, maar misschien ook niet. Het is de mens in Iran immers wel verboden om te dansen, maar

niemand zegt dat spots niet mogen dansen, of dat muziek een ritme kan aangeven. Die wet bestaat nog niet – zo slim zijn die ayatollahs blijkbaar ook weer niet. Ook de vraag waar 'gewoon bewegen' ophoudt en dansen begint is moeilijk te beslechten, maar 'gewoon bewegen' valt niet te verbieden. Een stap opzij of een arm die omhoog gaat kunnen daar dus misschien wel nog onder vallen.

Die minieme speling in wat woordelijk een absolute wet lijkt buit Khorasani hier uit. Af en toe begint de batterij lichten vooraan hel en hels snel te flikkeren, als een stroboscoop. Door de zwarte achtergrond is dat licht zo verblindend dat je nauwelijks ziet wat de performer (nee, GEEN danser) doet. Toch zou je haast zweren dat de elegante passen en armzwaaien die in microseconden oplichten, synchroon met de dreunende muziek, danspassen zijn. Misschien. Misschien niet. Maar mocht het tot een proces komen, dan heeft een ayatollah zeker geen waterdichte zaak.

Dat is het mooie, ontroerende zelfs van deze voorstelling. Hoe een vrouw de loopholes in een absurde wet vindt en uitbuit om toch te doen wat ze verlangt. Op het scherp van de snee weliswaar. Maar ze doet het. Gaat dat zien.